

Informacija o potrebi zaključivanja Sporazuma o koordinaciji između Direkcije za civilno vazduhoplovstvo Bosne i Hercegovine, Direktorata civilnog vazduhoplovstva Republike Srbije i Agencije za civilno vazduhoplovstvo Crne Gore

Sporazum o delegiranju odgovornosti za pružanje usluga u vazdušnom saobraćaju između Vlade Republike Srbije, Vlade Crne Gore i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine potpisan je 2020. godine. Navedenim Sporazumom su definisana prava i obaveze ugovornih strana koje se odnose na delegiranje odgovornosti Crnoj Gori i Republici Srbiji za pružanje usluga u vazdušnom saobraćaju u dijelu vazdušnog prostora Bosne i Hercegovine. U Crnoj Gori i Republici Srbiji za pružanje usluga u vazdušnom saobraćaju zadužena je Kontrola letenja Crne Gore i Srbije - SMATSA d.o.o. Beograd, privredno društvo osnovano međunarodnim ugovorom između Vlada Crne Gore i Republike Srbije. Shodno tome, Kontrola letenja Crne Gore i Srbije – SMATSA d.o.o. Beograd zadužena je za pružanje usluga u vazdušnom saobraćaju i u utvrdjenom dijelu vazdušnog prostora Bosne i Hercegovine (uz državne granice između Bosne i Hercegovine sa Crnom Gorom i Republikom Srbijom, a u cilju smanjenja prelamanja granica tj. pravljenja granica jednostavnom linijom, a time i olakšanim podešavanjima nacionalnih tehničkih sistema za usluge kontrole letenja i međunarodnih baza podataka).

Članom 7 Sporazuma o delegiranju odgovornosti za pružanje usluga u vazdušnom saobraćaju između Vlade Republike Srbije, Vlade Crne Gore i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, predviđeno je da nadležni organi za vršenje nadzora u vazdušnom saobraćaju (NSA), tj. vazduhoplovne vlasti treba da potpišu Sporazume o saradnji kojim se detaljnije propisuju uslovi za izvršavanje prava, obaveza i odgovornosti tih organa.

Sporazum o delegiranju odgovornosti za pružanje usluga u vazdušnom saobraćaju između Vlade Republike Srbije, Vlade Crne Gore i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine još uvijek nije stupio na snagu. Do sada su ga ratifikovale Republika Srbija i Bosna i Hercegovina, ali ne i Crna Gora. Svakako, Sporazum se u skladu sa svojim završnim odredbama privremeno primjenjuje od 27. avgusta 2020. godine, tako da u tom smislu nema formalno pravnih prepreka da se zaključi administrativni sporazum za njegovu implementaciju.

Imajući u vidu navedeno, pripremljen je predlog teksta Sporazuma o koordinaciji između nadležnih organa za vršenje nadzora u vazdušnom saobraćaju (NSA) država potpisnica: Direkcije za civilno vazduhoplovstvo Bosne i Hercegovine, Direktorata civilnog vazduhoplovstva Republike Srbije i Agencije za civilno vazduhoplovstvo Crne Gore.

Predmet ovog Sporazuma je definisanje međusobnih odgovornosti u pogledu zadataka nadzora koje obavljaju nacionalni nadzorni organi pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi (ANSP) u vezi sa pružanjem usluga u vazdušnom saobraćaju (ATS) u dijelu vazdušnog prostora definisanog u Dodatku 1 Sporazuma o delegiranju.

Ovaj Sporazum definiše uslove za učešće, na osnovu opravdanog zahtjeva, teritorijalnog nacionalnog nadzornog organa u aktivnostima nadzora koje sprovode sertifikacioni nacionalni nadzorni organi u vezi sa pružanjem usluga u vazdušnom saobraćaju u dijelu vazdušnog prostora definisanog u Dodatku 1 Sporazuma o delegiranju, kao i za razmjenu i distribuciju informacija koje se odnose na sigurnost i drugih relevantnih informacija.

Precizirana su pravila i procedure u nadzornim aktivnostima, kojima nacionalni nadzorni organi (NSA) međusobno priznaju nadzorne zadatke, koji se odnose na pružanje usluga u vazdušnom saobraćaju i promjene u funkcionalnom sistemu, kao i jasno definisana pravila saradnje u oblasti zajedničkih aktivnosti nadzora. Dodatno, uspostavljena je obaveza obavještanja o svim promjenama u funkcionalnom sistemu u vezi sa uslugama u vazdušnom saobraćaju.

Budući da Agencija za civilno vazduhoplovstvo kao nadležni organ za vršenje nadzora nad pružanjem usluga u vazdušnom saobraćaju (NSA), treba da potpiše Sporazum, predlažemo da

gospodin Ivan Šćekić, direktor Agencije potpiše navedeni Sporazum o koordinaciji između Direkcije za civilno vazduhoplovstvo Bosne i Hercegovine, Direktorata civilnog vazduhoplovstva Republike Srbije i Agencije za civilno vazduhoplovstvo Crne Gore.

Posebno ističemo da se potpisivanjem predmetnog Sporazuma ne preuzimaju nikakve nove obaveze za Crnu Goru.

**Споразум о координацији између Дирекције за цивилно
ваздухопловство Босне и Херцеговине, Директората
цивилног ваздухопловства Републике Србије и
Агенције за цивилно ваздухопловство Црне Горе**

У складу са чланом 7. Споразума о делегирању одговорности за пружање услуга у ваздушном саобраћају између Савјета министара Босне и Херцеговине, Владе Републике Србије и Владе Црне Горе, закљученог 27. августа 2020. године (у даљем тексту: Споразум о делегирању), Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине, Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије и Агенција за цивилно ваздухопловство Црне Горе (у даљем тексту: државни надзорни органи/NSA),

Сагласни су о сљедећем:

**ОДЈЕЉАК I
УВОД**

Члан 1.

1. Предмет овог споразума је дефинисање узајамних одговорности у погледу задатака надзора које обављају државни надзорни органи пружаоца услуга у ваздушној пловидби (ANSP) у вези са пружањем услуга у ваздушном саобраћају (ATS) у дијелу ваздушног простора дефинисаног у Додатку 1 Споразума о делегирању.

2. За потребе овог споразума примјењују се дефиниције утврђене у Споразуму о делегирању.

3. Осим ако је друкчије наведено или се захтијева контекстом, други појмови и изрази који се користе у овом споразуму тумаче се у складу са њиховом употребом и тумачењем у релевантном законодавству држава из којих су државни надзорни органи, у складу са обавезама утврђеним Споразумом о заједничком европском ваздушном простору (ЕСАА споразум) и наведеним у одговарајућим анексима I тог споразума или на основу Конвенције о међународном цивилном ваздухопловству. У случају било каквих разлика међу њима, предност имају употреба и тумачења која произилазе из ЕСАА споразума и релевантног законодавства.

Члан 2.

Државни надзорни органи су сагласни да, на основу заједничког и узајамног поштовања појединачних интереса сваког државног надзорног органа, у складу са законодавством држава из којих су државни надзорни органи, овај споразум дефинише услове за учествовање, на основу оправданог захтјева, територијалног државног надзорног органа у активностима надзора које спроводе државни надзорни органи који врше сертификацију у вези са пружањем услуга у ваздушном саобраћају у дијелу ваздушног простора дефинисаног у Додатку 1 Споразума о делегирању, те за размјену и дистрибуцију информација које се односе на безбједност летења и других релевантних информација.

Члан 3.

Сарадња из члана 2. овог споразума обухвата:

- размјену информација које се односе на безбједност летења и других релевантних информација;
- надзор над пружањем услуга у ваздушном саобраћају и промјенама у функционалном систему истих.

ОДЈЕЉАК II

НАДЗОР

Члан 4.

Важећа правила и процедуре

1. Државни надзорни органи узајамно признају надзорне задатке који се односе на пружање услуга у ваздушном саобраћају и промјене у функционалном систему истих.
2. Територијални државни надзорни орган обавјештава државне надзорне органе који спроводе сертификацију о свим правилима и процедурама које примјењује ANSP у пружању ATS услуге у ваздушном простору дефинисаном у Додатку I Споразума о делегирању, као и о свим измјенама истих.
3. Територијални државни надзорни орган има право од државних надзорних органа који спроводе сертификацију затражити да доставе релевантне информације о томе како предметни ANSP примјењује правила и процедуре о којим је обавијештен. Државни надзорни орган који спроводи сертификацију дужан је на овај захтјев одговорити без непотребног одлагања.

Члан 5.

Сарадња у погледу надзора

1. Заједничке активности надзора узимају у обзир резултате инспекција/провјера које у државним надзорним органима спроведу ICAO и EASA, да би се избјегло дуплирање активности, без објелодањивања било каквих повјерљивих информација осим ако је друкчије договорено.
2. Државни надзорни органи који спроводе сертификацију на одговарајући начин обавјештавају територијални државни надзорни орган о годишњем програму надзора ANSP-а, у вези са спровођењем овог споразума и Споразума о делегирању.

3. Територијални државни надзорни орган има право затражити директно учествовање у својству посматрача у свим надзорним активностима које спроводе државни надзорни органи који врше сертификацију, до обима у којем се такве активности спроводе у вези са пружањем услуге у ваздушном саобраћају ради спровођења Споразума о делегирању. Предметни територијални државни надзорни орган благовремено обавјештава државне надзорне органе који врше сертификацију о свом интересу, а најкасније један мјесец прије достављеног датума активности. Територијални државни надзорни орган сноси трошкове свог учествовања.

4. Територијални државни надзорни орган има право према државном надзорном органу који спроводи сертификацију упутити прописно оправдан захтјев за спровођењем додатних надзорних активности које нису планиране у програму надзора државних надзорних органа који спроводе сертификацију. Државни надзорни орган који спроводи сертификацију процјењује предметни захтјев, обавјештава територијални државни надзорни орган о радњама које ће предузети и доставља све релевантне доказе/информације.

Члан 6.

Промјене у функционалном систему

1. Државни надзорни орган који спроводи сертификацију обавјештава територијални државни надзорни орган о свим промјенама у функционалном систему у вези са услугама у ваздушном саобраћају, и то путем размјене обавјештења о промјени коју је доставио ANSP.

2. На захтјев територијалног државног надзорног органа, државни надзорни орган који спроводи сертификацију доставља територијалном државном надзорном органу информације у вези са анализом промјене.

3. У случајевима промјена у функционалном систему које се односе на ATS, територијални државни надзорни орган обавјештава државне надзорне органе који спроводе сертификацију о свим евентуалним територијалним регулаторним захтјевима који би могли бити примјењиви. У складу са тим, државни надзорни органи који спроводе сертификацију достављају предметне информације о захтјевима пружаоцу ATS услуга и дужни су се побринути да их пружалац ATS услуга размотри те спроведе припадајућу процјену безбједности летења или процјену подршке безбједности летења, у зависности од тога која је примјењива.

4. У случају анализе достављене промјене у функционалном систему која се односи на услуге у ваздушном саобраћају, државни надзорни орган који спроводи сертификацију координише своје активности са другим државним надзорним органима кад год је то потребно. С обзиром на сложеност аргумента за промјену, територијални државни надзорни орган може затражити да као посматрач учествује у процесу анализе.

ОДЈЕЉАК III ИНФОРМАЦИЈЕ

Члан 7. Размјена информација

1. Државни надзорни органи размјењују све информације које су за државне надзорне органе предвиђене прописима ЕУ садржаним у Анексу I ЕСАА споразума и које су посебно предвиђене овим споразумом и у Додатку овог споразума. Сваки државни надзорни орган дужан је ове информације ажурирати те о измјенама обавијестити предметни државни надзорни орган без непотребног одлагања.
2. Информације о државним надзорним органима и обиму, појединостима и роковима за размјену информација из Додатка овог споразума дефинисане су у истом.

ОДЈЕЉАК IV РАЗНО

Члан 8. Договор у погледу језика

1. Радни језик за сва питања у вези са овим споразумом су службени језици у државама територијалног државног надзорног органа и државног надзорног органа који спроводи сертификацију. Сва писана комуникација између државних надзорних органа је на службеним језицима у државама државног надзорног органа и државног надзорног органа који спроводи сертификацију.
2. Сваки државни надзорни орган има право тражити да му се било који документ достави на енглеском језику, ако је то неопходно за правилно коришћење његових права и извршавање његових обавеза по овом споразуму и Споразуму о делегирању. Државни надзорни орган који упућује такав захтјев сноси трошкове тих превода.

Члан 9. Консултације и слање информација

1. Ниједна страна у овом споразуму не смије без претходног писаног пристанка других страна у овом споразуму ширити или откривати трећој особи било које информације до којих евентуално дође у вези са овим споразумом, осим ако су те информације јавно доступне.
2. Сва размјена и слање информација обављају се уз дужну пажњу према осјетљивости тих информација.

Члан 10.

Трајање, измјене и допуне, и раскид Споразума

1. Овај споразум ће ступити на снагу даном потписивања од стране званичних представника државних надзорних органа.
2. Овај споразум је могуће мијењати и допуњавати узајамним писаним пристанком државних надзорних органа.
3. Овај споразум ће остати на снази све док је Споразум о делегирању на снази или док било који државни надзорни орган не достави другим државним надзорним органима писмено обавјештење о раскиду истог.

За Дирекцију за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине

За Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије

За Агенцију за цивилно ваздухопловство Црне Горе

Датум потписа:

Додатак

(i) Попис контакт особа за одабране области сарадње за сваки државни надзорни орган;

Информације

(ii)

Сваки државни надзорни орган је дужан одмах обавијестити друге државне надзорне органе о свакој промјени или измјени правног статуса ANSP-а под његовим надзором, свакој промјени у погледу измјене, допуне или повлачења сертификата тог ANSP-а и/или о правима, обавезама и условима који се на исти примјењују, о свим казнама или еквивалентним мјерама уведеним том ANSP-у, те обавезама у погледу безбједности летења;

(iii)

Све друге информације које државни надзорни органи сматрају неопходним.

Размјена информација из овог додатка врши се *bona fide*, односно чим их одговарајући државни надзорни орган званично усвоји и без непотребног одлагања.
